

Skal du købe stationær pc?

Selv de billigste stationære computere er i dag kraftige nok til at køre stort set alle de programmer, du får brug for som hjemmebruger. Men stiller du særlige krav til ydelse, anvendelse eller støjniveau, er der alligevel grund til at se sig for.

Det er muligvis ikke den bedste reklame for denne artikel. Men realiteten er, at hvis du som gennemsnitsbruger er ude efter en stationær pc til de mest almindelige opgaver og programmer, er der reelt ingen grund til at læse denne tekst til ende. Selv markedets billigste desktop-pc'er (der i skrivende stund koster 2.500-3.000 kroner) kan nemlig fint håndtere alt fra netsurf og tekstbehandling til billedredigering. Ja, endda nyere spil, så længe du blot skruer ned for opløsning og den grafiske detaljerigdom. Ligeledes vil du i de fleste tilfælde kunne genanvende det udstyr – skærm, tastatur, mus, højttalere etc. – du allerede ejer. Derfor skal du som gennemsnitsbruger reelt gøre dig umage for at foretage et decideret fejkøb.

Er du derimod inkarneret spillefugl, videoentusiast eller stiller du særlige krav til design, størrelse og strømforbrug, kan du roligt læse videre.

Stor forskel på størrelsen

Gennem de seneste mange år har vi vænnet os til, at en stationær computer fylder omtrent som en middelstor rejsekuffert. Men et stigende udbud af mere kompakte komponenter – herunder små bundkort og kabinetter – samt strømbesparende processorer med et ganske lille kølingsbehov har gjort det muligt at bygge computere, der ikke fylder stort mere end et opslagsværk. Fordelen ved disse maskiner er gerne et ganske lavt strømforbrug, ligesom de typisk også larmer mindre end deres større slægtninge. Den primære ulempe er betydeligt færre udvidelsesmuligheder, da her er plads færre indstikkort sammenlignet med fysisk større pc-modeller. Det lave støjniveau og den begrænsede varmeudledning gør de små pc-typer meget velegnede til kontormiljøer. Men de kan også med fordel anvendes som mediecenter-computere i stuen, hvor man typisk er mindre tolerant overfor blæserstøj end på hjemmekontoret.

Omvendt vælger pc-entusiaster med ambitioner om talrige harddiske, avancerede kølerløsninger og dobbelte grafikkort sædvanligvis en større og mere traditionelt udformet pc af "tower" eller "minitower"-typen med betydeligt mere plads.

Langt de fleste desktop-pc'er er den dag i dag – som for ti eller femten år siden – opbygget omkring et kabinet af mini-tower typen (som det, der her ses på billedet).

Over de seneste år er der imidlertid kommet en lang række stationære computere på markedet, der (som den på billedet) fylder betydeligt mindre end de traditionelle modeller. Men de kan blive mindre endnu, hvilket du fx kan se af illustrationen af en medicenter-pc længere nede i artiklen.

Du surfer ikke hurtigere med en dyr pc

Blandt de mest udbredte antagelser (som pc-fabrikanterne ikke just har medvirket til at aflive) er den, at du kan surfe hurtigere på nettet ved at købe en kraftig pc. Men den myte er ganske enkelt ikke sand, med mindre du gerne vil afvikle adskillige programmer på én gang – for så belastes din computer så hårdt af de andre programmer, at din internetbrowser kører langsommere.

Din ”surfhastighed” afhænger nemlig i al væsentlighed ikke af din computers ydeevne, men af din netforbindelses hastighed – og selv her er det en sandhed med modifikationer. For antager vi, at du kun har koblet en enkelt pc til din netforbindelse, vil du ikke opleve forøget surfhastighed ved downloadhastigheder på mere end en eller højst to megabit pr. sekund.

Hurtigere netværksforbindelser er til gengæld en stor fordel i det øjeblik, flere brugere deler den samme forbindelse. Eller hvis du spiller onlinespil, vil downloade store filer eller gerne vil kunne hente videoklip eller andre mere krævende medietyper i højeste kvalitet via din internetforbindelse.

Du betaler meget for de sidste 10 procents ydelse

En pc består af en lang række forskellige komponenttyper, hvis optimale funktion afhænger af, at deres ydelse er nogenlunde afstemt efter hinanden. Derfor giver det ingen mening at investere ekstraordinært i en lynhurtig processor og til gengæld spare på hukommelse, harddisk eller grafikkort. For så ”bremses” ydelsen blot af disse komponenter, og du får ingen særlig glæde af din dyre CPU. Hvilket ofte – og lidt banalt – sammenlignes med at sætte en toptunet V8-motor i en personbil med slidte dæk og underfrankeret gearkasse.

Køber du en færdigsamlet pc i supermarked eller elektronikforretning, har fabrikanten sædvanligvis afstemt komponenterne, så de supplerer hinanden. Men sammensætter du selv en pc over nettet, kan du med fordel bede en pc-kyndig bekendt hjælpe dig med at få mest mulig valuta for pengene.

I den sammenhæng er det værd at huske, at du – navnlig når det drejer sig om køb af processor og grafikkort – altid betaler ekstraordinært meget mere for topmodellerne, sammenlignet med hvad du får for pengene ved at vælge produkter to-tre pristrin længere nede af stigen. Således kan du let komme til at betale 1.500-2.000 ekstra for en ydelsesforskel på blot ti %, hvis du vælger en aktuelt bedste processor i stedet for en lidt langsommere model. De penge kan du med fordel bruge på et kraftigere grafikkort, en hurtigere harddisk, ekstra hukommelse eller måske en bedre skærm.

Køb ikke mere end du har brug for

Traditionelt har strømforbruget ikke været en bestemmende parameter for, om man valgte den ene eller den anden pc, men det er så småt ved at ændre sig. For selv hvis man fraregner den strøm, som skærmen og eventuelle højtalere forbruger, kan en computer med hurtig processor og et kraftigt grafikkort let brænde for 3-400 kroner ekstra strøm om året ved almindeligt brug end en maskine med mere konservative specifikationer. Desuden medfører de ekstra ”hestekræfter” et større kølingsbehov. Hvilket typisk igen medfører mere larm fra computerens blæsere.

Pointen er her, at du – hvis du blot skal bruge din pc til tekstbehandling eller netsurf – ikke har nødig at købe et regulært fartmonster, der koster unødigt meget i både anskaffelse og drift.

Er du en spillefugl?

Næsten alle stationære computere har kræfter nok til – i et eller andet omfang – at afvikle selv nyere pc-spil. Men vil du også køre de allernyeste 3D-titler i høj opløsning med alle grafiske effekter slået til, er der ingen vej uden om at anskaffe en pc med betydeligt flere kræfter og mere hukommelse end den gennemsnitlige kontor-pc. Her er det naturligvis en fordel med en hurtig processor (CPU), men faktisk har grafikkortet en endnu større betydning, da det fungerer som aflastning for processoren, når der skal tegnes flotte og komplicerede scenarier og figurer på din skærm. Det er således ikke usædvanligt, at udgiften til et godt grafikkort udgør helt op mod 30-40 procent af computerens samlede indkøbspris, når der skal købes en pc til spillebrug.

Der er i dag en del kostbare computere på markedet, der er sammensat af specielt med henblik på at kunne afvikle de nyeste 3D-spil i højeste grafiske kvalitet. Nogle er regulære udstyrsstykker som fx den, der er afbilledet her.

Foto- og videoredigering

Fotoredigering kræver kun ekstra computerkraft i det omfang, du anvender markedets mest avancerede grafiske værktøjer til at forbedre og manipulere dine billeder med. Derimod stiller mere basale programmer såsom dem, du enten downloader gratis eller finder indbygget i computerens styresystem, ikke særlig store krav til din pc's ydeevne. Så her kan en kontor-pc sagtens være med.

Anderledes forholder det sig med videoredigering. Her arbejdes med temmelig store filer, hvilket stiller krav til hukommelse og harddisk samt – ikke mindst – din processor. Her skal du derfor prioritere en hurtig processor, ekstra hukommelse og gerne en stor harddisk, så du ikke løber tør for plads. Når det er sagt, kan du sædvanligvis godt arbejde med videoredigering på en ”langsommere” pc; det tager bare længere tid. Skal du overføre data fra dit videokamera ved hjælp af et såkaldt FireWire-stik (også kendt som IEEE 1394) skal du naturligvis sørge for, at din pc også har sådan et.

Mediecenter

En mediecenter-pc er reelt en ganske almindelig computer, hvor styresystem og programmer er beregnet til at kunne betjenes via en særlig fjernbetjening. På den måde kan du se de film og fotos, du måtte have liggende på din pc, på fjernsynet i stuen. Ligeledes kan du høre din digitale musik over stereo- eller surroundanlægget. Har computeren en indbygget tv-tuner, kan du også optage udsendelser på computerens harddisk og se den efterfølgende – fuldstændig ligesom en [harddiskoptager](#).

Skal din mediecenter-pc stå i stuen, vil du typisk vælge en lille, diskret model med et meget lavt støjniveau; de koster dog typisk fra 6.000-8.000 kroner og op – dvs. noget mere end en almindelig kontor-pc. Stiller du ikke særlige krav til mediecenter-maskinens størrelse eller udformning, kan du dog få udmærkede modeller til færre penge. Skal mediecenter-computeren sluttes direkte til dit tv, kan du med fordel vælge en model med indbygget HDMI-stik.

Skal du have en mediecenter-pc stående i stuen, vil du formentlig sætte pris på, at der er gjort lidt ekstra ud af designet, ligesom den helst ikke skal larme alt for meget. Den viste model er et eksempel på en sådan maskine, der ikke støjer særlig meget og heller ikke fylder meget mere end et velvoksnet opslagsværk. Til gengæld koster de små mediecenter-maskiner typisk også fra 6.000-8.000 kroner og op.

Komponenter og stik

Stationære computere er i dag hyldevarer, der over en bred kam er udstyret stort set ens, nemlig med et bundkort, hvorpå der er monteret processor (CPU) og hukommelse (RAM). På bundkortet er der også monteret netværksforbindelse til kabel (Ethernet) og undertiden også trådløs netforbindelse (WiFi), ligesom vi her også finder indbyggede kredsløb til lyd og sædvanligvis også grafik. Bundkortet håndterer også forbindelse til harddisk og optisk CD/DVD drev (der ofte kan skrive til både DVD- og CD-skiver; på de billigste maskiner kan drevet undertiden kun skrive til CD-skiver).

De grafiske kredsløb kan dog være udskilt i et eller flere selvstændige kort, og det vil altid være tilfældet på hurtigere computere, der er særligt beregnet til at håndtere de mest krævende spil.

Ligeledes kan maskinen være udstyret med et selvstændigt lydkort, der aflaster den primære processor. Det får musik til at lyde betydeligt bedre, ligesom et selvstændigt lydkort ofte giver mulighed for at slå mere avancerede lydeffekter til i spil.

Af de primære stik kan nævnes:

- USB-porte, der gør det muligt at tilslutte mus, tastatur, eksterne harddiske etc. Des flere USB-porte, des bedre, og ofte vil en bærbare pc være udstyret med mindst seks af slagsen, nemlig fire bag på kabinettet og to på fronten
- FireWire/IEEE 1394, der typisk anvendes ved tilslutning af visse typer videokameraer
- Kortlæser, hvormed du kan indsætte hukommelseskort fra eksempelvis digitalkamera eller visse typer videokamera
- Lydforbindelse (både ind- og udgange). De er typisk monteret både for og bag og anvendes ved tilslutning af højttalere, høretelefoner og mikrofon. Stort set alle stationære computere har i dag udgang til surroundanlæg- eller højttalere, ligesom en del også har digitale lydudgange
- Video/skærm-stik – som minimum af VGA-typen (for analog tilslutning af monitor), men mange har også DVI- eller HDMI-udgang for digital tilslutning af tv eller skærm. Mange computere og grafik kort har flere videoudgange, så du kan tilslutte to skærme på en gang.

Sidst opdateret 01/10 2008

af Michael C. Svendsen, [IT- og Telestyrelsen](#)

